

امريكا بيرلشميش شيتاتلارين والت ديسنى كومپانى سينين سفیدبرفي سى يوخسا آذربايجان خالق ناغيلاريندان ناراخاتين؟

سون زمانلاردا قارداشيم قىزى بير اوشقق فيلمى(كارتون) سير اندرك فيلمين سسى و بعضا" گۈرنتوسو دېقتىمى چىرىدى. فيلمه آرتىق دېقت انتدیم زامان ايلىر اونجه ائشىتىدىكىم آذربايجان خالق ناغىلى «ناراخاتين» عاغلىما گلىرىدى.

فيلم امريكا بيرلشميش شيتاتلارين " والت ديسنى " كومپانى سى حاضير لايىن «سفيد برفى» ايدى. همن «سفيد برفى» كتابىن آلامغا و «ناراخاتين» ناغىلى ايله قىاسلاندىرىپ و اينجه لمه يه قرار وئردىم.

ايىدى اينجه لمه سونوجو، اوخوجولارين اۇز يارغىلارينا بوراخماق اوچون هر ايکى حىكايە ايله وئرلىپ.

توتووشدورما:

هر ايکى ناغىلى اوخودوقدا عينى داستان اولدوغو اورتايما چىخىر آما بير نئچە فرقدە واردىر. قىيىدە آلينمىش أن اساس فرقىر بونلارдан عبارتىدىر:

١- ناراخاتين ناغيليندا بيرينجى رول يانى «نار» اوچ دونم كىچىرىر و تمل او لاراق ناغىلى اوچ بؤلۈمە بولە بىلەرىك.

- بيرينجى بؤلۈم: نارانى آزىزىرىپ. نارا يىددى قارداشلارا راستلاشىر و يىددى قارداشلارين اۋىنەدە ماجراalar كىچىرىر.

- اىكىنجى بؤلۈم: نارا تابوتلا شاهىن سارا يىنا چاتماقى و ساراى جىياناتى.

- اوچونجو بؤلۈم: نارانىن ساراى دان ائشىگە سالىنماغى و چاى كنارىندا ساكىن اولماقى.

آما «سفيد برفى» ناغيلين بير بؤلۈمە بولە بىلەرىك و اودا «نارا خاتىنین» بيرينجى حىصەسى دىر.

٢- ناراخاتين دا ننھىليك اومىمى دىر آما سفیدبرفى ده ننھىليك ملکە دىر.

«نە ليك» آذربايجان ناغيلاريندا و «ملکە» باتى ناغيلاريندا و باتى حكومتارىنده چوخلۇ گورونمك ده دىر. اورادان كى ننھىليك باتى توپلولارىندا منفى رول تانينمير(ان آزى ظاھيرىدە)، سفید برفى ناغيليندا موستىيد ملکە صىفتى، ننھىليك رولونا آرتىرىلىپ. آما اذربايجان ناغيلاريندا ننھىلىكىن منفى رولو واردىر.

٣- نارا خاتىن دا، ننھىليك الىلە زەبىرە ياتىرىلمىش آلمالارى يىددى قارداشlar ائوينە نارانىن آتاسى گۇتۇرۇر آما سفید برفى ده ننھىليك آپارىر.

٤- داها فرقىردىن سفیدبرفى ناغيليندا ننھىلىگىن گۆزگۇ(آينا) ايله دانىشماغى و يىددى قارداشlارin گودە آدام (كوتولە) اولمالارى دىر. بونلار ناراخاتين ناغيليندا گورونمۇر.

٥- سفید برفى ده قىز شاھزادە ايله ائولنir آما نارادا شاه ايله ائولنir. ائولنidiكىن سونرا سفید برفى ده حىكايە تمام اولور آما نارادا، قىز باشقا بير قضايالار كىچىرىر.

سونوج:

ناراخاتين ناغىلى آذىزى شهر(توفارقان) فولكلورىنдан ثبت اولۇنۇشدور. آذربايجانىن دىيگر بولگە لرىنە ناغيلين باشقا واريانتلارى و سفید برفى ايله فرقىرین آز يا چوخ اولماق اىحتمالى دا مۆمكۈندۈر نئچە كى بو ناغىل دان باشقا بير واريانتى "صدى ايله بەھروز" توپلامىشلار و آذربايجان ناغيلارى كىتابىندا نشر ائدىلىپ. (بىر باخىمدان دا بو واريانت سفید برفى ناغيلينا ياخىندير. بىخىن سونوندا بو واريانى دا وئرمىشىك) هر حالدا «سفیدبرفى» و «ناراخاتين» دا اولان فرقىر «بىر ناغىلدا ان يىكى واريانت» سۆزۈنە انگل اولماز و كىسينىكىله سفید برفى نارا خاتىنин قىسادىلىمىشى سۆزو سوپىلە نە بىلەر.

اما ناغيلilar:

ناغىلى كىتىرمەن اونجه «ناراخاتين» ناغيلينا راستلادىغىم يېردىن و راوى دن قىسا معلومات:

ايلىر اونجه توفارقان فولكلورو اوزرىنده چالىشاركىن "توفارقان فولكلورو" كىتابىنин حاضير لاماغىندا نارا ناغيلينا راستلادىم.

عاشق عاباس توفارقانلى، نظام الدين محمد توفارقانلى و على نقى واعظ توفارقانلى كىمى اونجىلىرىن يوردو اولان آذىزى شهر(توفارقان) تېرىزىن گونئى باتىسىندا و ٤ ٥ كىلومترلىگىنده يېرلشن شهردىر.

ناراخاتین ناغيلين اقربادان دايى يەم خانىمىي فاطىمە خانىم قصابپور ، سوادسىز ، ٥٥ ياشلى سوپىلە مىش و دئىيردى:
« بۇ ناغىلى اوشاق اىكىن سوادسىز آنامدان اشىتىمىش»

”ناراخاتين ناغىلى(Nara Xatin)“

بىرى وار ايدى، بىرى يوخ ايدى، تانرىنин كرمى چوخ - چوخ ايدى. بىر يىنى يېتمە ”ناراخاتين“ آدلى بىر قىز، آناسى و ننه لىگى ايله ياشابىر دىلار.

ننه لىك نارا خاتينين گوزللىكىنە گىجىك اندىب ھر گۈن ناراخاتينى اينجىدردى.

گۈنلرین بىر گۇنو ننه لىك گىجىك دن كىشىسىن زورلا بىر ؟

- ”قىزىن نارانى گزمك آدينا گوتور، بىر يولدا آزدىرىپ ايتىر و اوزون تكىنە ئوه قابىت!“

اولده كىشى بو ايشە راضى اولمادى. أما ننھلىك او قدر كىشىنىن قولاغىنا اوخدو، كىشى راضى لمىشىب، قبول ائتدى.

آجاق بىر گۈن كىشى قىزىنى گوتوروب بىر يولدا آزدىرىپ اوزو تكىنە ئوه قابىتى.

بېچارا نارا، آتسىن دىلى بىلەن بىر پېشىك اوردان كېچىردى. آغلار قىزا راستلاشىر. پېشىك نارانىن يانىنا گندىب، آغلاماغىن سېبىن سوروشور.

ناراخاتين باشىنىن قضايسىن پېشىكە شرح ائتدى.
پېشىك قىزىن شرح حالىن اشىدېب اورگى ياندى. نارانى دىلە توتماغا باشلادى.

پېشىك نارا يَا دئى:

- آى قىز نىڭران قالما، من سنى يېددى قارداشلار اۋىنە گوتورە رم. اونلار شهرىن مو عتمىدلەر و چوخ ياخشى اينسانلار دىلار و حتما“ سە كومك اندرلەر.

پېشىك يېددى قارداشلار اۋىنە سارى و نارادا پېشىگىن آردىنجا يولا دوشدولر.

پېشىك نارانى يېددى قارداشلار اۋىنە چاتىرىپ اوزو گىتى.

نارا، قاپىنى چالدى.

يېددى قارداشلارين ان كىچىگى قاپى يَا گلدى.

ناراخاتين باشىنىن قضايسىن قاپى يَا گلن او غلانا دئىب او غلان دان كومك اىستەدى.

او غلان قىزىن سۆزلىرىن اشىدېب اورگى ياندى و نارانى دىگر قارداشلارى يانىنا گوتوردو.

قىز اىچرى دە ياشابىشى جريانىنى يېددى قارداشلارا دانىشىدى.

يېددى قارداشلار ھەر بىرى نارا يَا اورگى ياندى و ھەر يېددى سى دە قىزدان خوشلارى گلدى. ھە سى نارا ايلە اولنمك اىستەدىلەر.
يېددى قارداشلار بىر - بىرى ايلە داوالارى چىخىپ بىر- بىرلىرى ايلە سۆزلىشدىلەر.

قارداشلارين هەچ بىرى اۇز اىستە دىگىنەن واز كېچمە دى. آخرىدە چارە كىسىلىپ كىچىك قارداش اۇنرى ايلە، نارا اونلارا باجى او لدو.
بئلە سىنه نارا خاتين يېددى قارداشلارين اۋىنەنە قاپىب و يېددى قارداشلارا باجىلىق ائتدى.

نەچە اىلدىن سونرا نارا خاتينىن، ننه لىگى اشىتىدى كى؛ نارا، يېددى قارداشلارين باجىسى او لوب.

نارانىن ننه لىكى يېنە دە گىجىگىنەن بو ايشە دوزە بىلەمە دى گلىپ كىشى سىنه دئى:

- آى كىشى يَا نارانى اولدۇر يَا دا منى بوشა.

نارانىن آناسى بو ايشە راضى او لمادى.

اما نارانىن ننھلىگى او قدر ايصرار ائتدى كى عاقىبىت كىشى راضىلە شدى.

ننھلىك كىشىسىنى راضىلىشدىرىپ، نارانى اولدۇرمك اوچون زەھىرە ياتىرىدىغى آلمالار دان نارانىن آتسىنَا وئرىپ اونو نارانىن يَا هامان يېددى قارداشلارين اۋىنە سارى يولاندىرىدى.

كىشى آلمالارى گوتوروب يولا دوشدو.

كىشى، يېددى قارداشلارين اۋىن تاپىپ، قاپىنى چالدى. نارا قاپى يَا گلدى. آتا، نارادان عودۇر اىستە يىپ، پېشمانلىغىنى بىلدىرىدى.

ناراخاتین آتاسی اونو ایتیردیگینی باغشلاپپ ایچری آپاردى.

ناراخاتینین آنوسى ائوده زهيره ياتيريميش آمالارдан نارا ييا وئریب اوно يئمگە چاغيردى.

ناراخاتين زهيرلى آمالاردان يئمك هامان بئرە دوشدو. كىشىدە انون چىخىب قاچدى.

آخسام چاغى، يئددى قارداشلار ايشدن ائوه قايدىداندا ناراخاتينى اولموش بىللىپ، اوно صانديقا قويوب، چايا تاپشىردىلار.

شاهين سارايى يندان كىچن چاي، نارا اولدوغو صانديقى سارا ييا آپاردى.

سارايدا شاهين نوكىرلى راستلاشان صانديغى سودان آيلب آغزىنى آچاندا گۈزل بير قىزا راستلاشدىلار.

ساراي خدمەرى نارانى ديرى بىللىپ تىز صانىغىدان چىخاردىلار.

خبر پادشاها چاتدى. پادشاه امرى انتدى:

- نارا تداوى اولونسون.

شاهين اوزل حكىمى نارانى تداوى آلتينا آلدى. نئچە گۈندن سونرا نارا ساغالدى.

نارا ساغالاندان سونرا پادشاه نارا ايله اولندى. چوخ زامان كىچمەدى نارا بولىلو اولدو.

دوقۇز آى، دوقۇز گۈن، دوقۇز ساعات نارانىن بولىلو غوندان كىچدى. نارانىن بير اوغلۇ اولدو.

شاهين امر ايله ساراي دا نئچە گۈن شىلىك ائتدىلر.

او تايدان نارا خاتينين ننھىليگى ائشىتىدى، نارا اولمه بىب هېچ بلکە ده شاه ايله اولننىيپدىر.

ننھىليك يېنە دە گىجيگىنەن بير فەل قوشوب، كىشىسىنى گوتوروب شاهين سارابىنا گەلدىلار.

پادشاه و ناراخاتين، كىشى و آروادىن پىسلىكلىرىنەن واز كىچىپ باغشلادىلار.

نارانىن امرى ايله آتاسىن و ننھىليگى ياخشى جاسينا قارشىلاپپ اونلارا قوناقلىق وئردىلار.

اما گىچە چاغى يوخو واختى، ذاتى پىس ننه لىك ياشجا ناراخاتينىن اوغلۇنون باشىن كىسيب بىچاقى ناراخاتينىن جىبيئە قويدو.

صاباح پادشاه ايشدن خىردار اولدو؛ امر وئردى:

- هامى تفتىش اولسون.

سارايىن گوزتچىلىرى ھامىنى تفتىش ائدب عاقىبىت بىچاغى نارانىن جىبيئىن چىخارىپ نارا خاتىنى قاتىل بىلدىلار.

شاه امر انتدى:

- ناراخاتينىن گۆزلىرىنى كاساسىندا چىخارىپ باشى كىسلەمەش اوشاغى دا قوجاغىنا قويون سارايدان ائشىگە سالىن.

ساراي گوزتچىلىرى پادشاھين امرىن يئرینە يئتىرىدىلار.

ناراخاتين باش گۆتۈرۈپ چوللار دوشدو. چۈللارده آوارا سرگىردىن بير آرخىن قىرغىندا اوتورور. ناراخاتين سوپكىنلىگى آغاچ

باشىندا، ايکى گۆيرچىن اوتورموشدور. گۆيرچىنلار بىرى او بىرىسى گۆيرچىنە دئدى:

- كاشكە بو قىز بىزىم دىلىمېزى بىلە يىدى، بىز اوچاندان سونرا قانادىمېزدان دوشن للگى گۆزۈنە سورتوب، گۆزلىرىن يئرینە قويوب بىرده

او شاغىن كىسلەمەش باشىنى دا ياپىشدىرا يىدى.

نارا خاتين سۆزلىرى ائشىدip، گۆيرچىنلار اوچان زامان تىز دوشن لەلگى گۆتۈردو.

نارا لەلک ايله اوز گۆزلىرىن يئرینە قويوب، سونرا اوشاغىنىنىن كىسلەمەش باشىنى ياپىشدىرىدى.

ناراخاتين هامان يئرده آرخ كىنارىندا بير ائو تىكىپ اوغلۇ ايله اوردا قالدىلار.

نئچە ايل كىچدى. بير گۈن قىضادان پادشاھين يولو نارانىن ائۋىنىن يانىندا دوشدو. پادشاه بير گۈل بئجرىن اوغلانا راست گەلدى.

پادشاه دايانيپ نارانىن ائۋىنىن باغچاسينا و گۆللىرىنە باخىردى.

نارانىن اوغلۇ شاهين گۆللىرىن خوشو گەلدىگىنى حىس ائدب پادشاھا دئدى:

"قىبلەي عالم اڭر سئويرسە گۆللىرىن درە بىلر."

پادشاه جاوابىندا دئدى:

- نتجه گولون ده ريم، سن گوللري بئجرمك اوچون نه قدر زحمت چكديگيني دوشونورم .

او غلان كچميش جريانلاري آناسيندان اشيدميشد شاها دئدى:

بس نتجه بير آنا ائلية بيله ر اوچون باشىنى كسىن.

بو سوز ايله شاه اوغلون و آروادين تانيبب و اوچ طاسين باشا دوشوب پشمانلىغيني بيلديردى. نارا و اوغلو پاديشاهى عفو ائتىلەر.

شاه اوغلون «وليده» و نارانى «ملكه» انتدى و ناراخاتين آناسى ايله نه ليگين اولدۇردو.

”سفید برفی“ ناغىلى

”ترجمه نسخهسى- امين آذر نشرى - تبريز ۱۳۸۵ - يشارمشيرفر“

سفید برفی (Snow White)

يکى بود يكى نبود سالها قىل دخترى زىيا با نامادرى اش زندگى مى كرد. نامادرى اش يعنى ملكه هميشه به زىيابى او حسادت مى كرد. او هر روز جلوى آينه جادوپى اش مى ايستاد و از او مى پرسيد چە كسى از همه زيباتر است؟ و آينه مى گفت شما زيباترين زن دنيا هستيد. تا اينكە يك روز آينه گفت: من يك دختر مى شناسم كه از شما هم زيباتر است و گفت كه او سفید برفى است. در همین حين سفید برفى در حياط بود و داشت براي خودش كار مى كرد و آواز مى خواند.

شاھزاده جوانى كه از آن اطراف مى گذشت ، صدای او را شنید و وارد قصر شد. سفید برفى تا او را ديد دويد و در بالكن خود را پنهان كرد. در اين حين ملكه داشت آنها را نگاه مى كرد. او به جلايد خود دستور داد تا سفید برفى را به بهانه گل چيدن به جنگل ببرد و او را بکشد. جلايد اول قول نكرد ولی ملكه گفت اگر اينكار را نكند، خود جلايد را خواهد كشت و جلايد نيز به اجبار قبول كرد. او سفید برفى را به جنگل برد اما وقتى خواست او را بکشد دلس تاب نيارورد و گريه کنان به سفید برفى گفت كه تو باید فرار کنى چون ملكه به تو حسادت مى كند و به من دستور داده است تا تو را بکشم. سفید برفى نيز فورا داخل جنگل فرار كرد و در داخل جنگل موجودات عجبي مى خواستند سفید برفى را شكار كنند. سفید برفى كه خيلي خسته شده بود روی زمين افتاد و شروع كرد به گريه کردن . پس از مدتى حيوانات جنگل دور او جمع شدند . سفید برفى از آنها خواست تا کمکش كنند . حيوانات سفید برفى را به يك كلبه ى كوچك در داخل جنگل بردند. سفید برفى در را زد و گفت اجازه مى دهيد داخل شوم؟ و بعد به آرامى داخل كلبه شد. داخل كلبه هفت صندلى و تخت خواب كوچك بود. او با خود گفت شايد هفت بچه كوچولو اينجا زندگى مى كنند. خانه خيلي كثيف بود او به کمك حيوانات شروع كرد به تميز کردن خانه. در همان نزديكى در يك معدن الماس هفت كوتوله مشغول كار بودند و آنها صاحبان آن خانه بودند. وقتى كه کار كوتوله ها تمام شد، همگى يعني دكتر اخمو شنگول خجالتى، خنگول، خواب آلو، و عطسه به طرف خانه آمدند . وقتى كه به خانه رسيدند ديدند كه چراغ خانه روشن است. آنها آرام وارد خانه شدند و ديدند يك نفر در تختشان خوابىده است آنها ابتدا خواستند كه او را بکشند ولی تا خواستند او را بکشند ، ديدند كه او يك دختر است نه يك غول بدجنس . سفید برفى در همان حين بيدار شد و ماجرا را براي آنها تعريف كرد و به آنها التمام كرد كه او را بېرون نكند او هم در عوض برايشان غذا مى پزد و خانه را تميز مى كند.

سپس سفید برفى به آشپزخانه رفت تا شام را آماده كند و به كوتوله ها گفت كه تا شام حاضر شود آنها دست و صورتشان را بشويند. در آنطرف جنگل يعني در قصر، ملكه دوباره از آينه پرسيد چە كسى زيباترين زن دنياست؟ آينه گفت: سفید برفى. بعد به ملكه گفت كه سفید برفى زنده است و جايىش را نيز نشان داد.

ملكه عصبانى شد و به زير زمين رفت و معجونى درست كرد و آن را خورد و به يك جادوگر پير تبديل شد. سپس يك سيب را لمس كرد و با خود گفت كه اگر سفید برفى از اين سيب بخورد به خواب خواهد رفت و فقط وقتى از خواب بيدار مى شود كه كسى او را بيوسد.

صبح روز بعد كوتوله ها براي كاربه معدن رفتند و هنگام رفتن به سفید برفى گفتند: مواظب ملكه باشد و با غرييشه ها حرف نزنند. بعد از رفتن كوتوله ها، ملكه به طرف كلبه رفت و از سفید برفى پرسيد: عزيزم تنهائي؟ و سپس از سفید برفى خواست كه او را داخل خانه ببرد چون او خسته است. سفید برفى هم جادوگر را داخل خانه برد. جادوگر به او سيب را تعارف كرد . در همین موقع چند تا از پرنده ها جادوگر را شناختند و شروع كردند به نوك زدن او و حيوانات رفتن تا كوتوله ها را خبر كنند. ولی تا رسيدن كوتوله ها، سفید برفى از آن

سیب خورده بود و بیهوده روی زمین افتاده بود. در همان لحظه با رعد و برق آسمان ، طوفان شدیدی به پا شد. ملکه ترسید و فرار کرد ولی کوتوله ها همان لحظه سر رسیدند.

اخمو فریاد زد: او را بگیرید و بعد جادوگر را تا بالای کوه بزرگی تعقیب کردند . جادوگر خواست یک سنگ بزرگ را روی آنها بیاندازد ولی ناگهان با رعد و برق شدیدی سنگ زیر پای ملکه شکست و او به ته دره سقوط کرد. کوتوله ها گریه کنان سفید بر فی را داخل تابوت گذاشتند و هر روز به او سر می زند و سر تابوت گریه می کردند. تا اینکه پس از مدتی ، یک روز شاهزاده جوان از آنجا می گذشت که آنها را دید و به سمتشان رفت و وقتی سفید بر فی را در تابوت دید، شروع کرد به گریه کردن و او را بوسید. ناگهان سفید بر فی بیدار شد و کوتوله ها خوشحال شدند. بعد از آن شاهزاده و سفید بر فی با هم عروسی کردند و همراه شاهزاده به سوی قصرشان رفتند.

نارا خاتین ناغیلیندان باشقابیر واریانت
بو واریانتی "صمد ایله بهروز" توپلامیشلار بو ناغیل "آذربایجان ناغیلاری" کیتابیندان وئریلیر.
نارخاتین

«بیر دانا ننه وار ایدی بیر دانا قیز. قیز بن آدی نارخاتین ایدی. ننه ده بیر دانا دئوه عاشیق اولوب گتیریب سالمیشی دی بیر دانا او تاغا. بیر گون آچار قالمیشی دی پژرد. قیز گندر او تاغی آچار گورسون نمنه وار. آچار گورر بیر دانا دئوه دی. آچار لاری گتیرر قویار پژرینه. آحشام ننه سی گلار گندر دئوه گورسون. دئوه دی بیر: نه سن گوزل نه من گوزل، ایلاه کی آقا دئوه گوزل دئوه دی بیر: نه سن گوزل نه من گوزل، ایلاه کی آقا دئوه گوزل دی بیر: سن نارا خاتینی هاردا گوردون؟ دی بیر: گلمیشی دی بورایا.

آرواد چیخاردار قیزی او تورر ائشیگه قیزدا گندر، گورر آخشم اولدو، بیر قاپی آچیق دی، گندر اورا. گندر دولانار هر یانی. گورر هچ کس یوخدو. آدام زاد دا یوخدو. او تورموشدو گورر پئندی دانا او غلان گلدي. دئمه پئندی قارداش ایمیشلار. دی بیر: قیز سن بورادا نیبلیرسن؟ دئیر: بوجور، ننه م دئوه عاشیق او لموشدو، دئوه منی گوروب، ننه م منی او توروب ائشیگه. دا بیر یانیم یوخدو، گلمیش بورایا من ده. دی بیر: لاب یاخشی سن ده بیزیم باجیمیز.

بوبول او غلانلار گونوز گندر دیلر ایشه، آخشم باجیلار ایلا بئیر دیلر ایچیر دیلر. ینته بیر گون آرواد گندر دئوین یانینا. دی بیر: نه سن گوزل نه من گوزل، ایلاه کی آقا دئوه گوزل! دئوه دی بیر: نه سن گوزل نه من گوزل، ایلاه کی نر خاتین گوزل. دی بیر: واي کوپک او غلو نارانی ائشیگه او توردم ده ال چکمدین؟ ایندی گندیب پئندی قارداشلارا باجي اولوب.

آرواد، بوبول دئوین یانیندان چیخار گلر (نارا خاتیندا ساققیزی چوخ سئورمیش) بیر آز ساققیز آلار، گتیرر زهر بونا وورار. گلر، بوبول نارخاتین او لان پتری تاپار، پئندی قارداشلارین پئرین. قاپی دویولر. قیز گندر قاپی یا گورر ننه سی دی. ننه سی هر نه ائلر کی، آچ قاپینی آچماز. بو یول ننه سی ساققیزی قاپینین آلتیندان سالار. دی بیر: ساققیز آمیشیدیم سنه. گوتور آپار چینه. بو یول گوتورر ساققیزی، گلر حوض باشینا ساققیزی آخی زهرلی ایدی. بو، بوبول، بیخیلار اورادا، حوض باشیندا قالار. آخشم قارداشلار گلر قاپی دویول گورر کی آچان اولمادی، بیر - بیرینه دی بیر لر کی، بودا بیزه باجي اولمادی، ائو ائشیگیمیزی ده گوتوردو آپاردى.

دوواردان دوشزلر گلرلر گورر لر باجیلاری حوض باشیندا یاتیبیدی. بدردلر گورر لر بو اولوب دا. زهر وئریلر. حکیمه زادا آپار ارار لار. حکیمه دی بیر: دا، علاجی اولماز. بونا زهر وئریلر. بو یول، بونلار گلر کی باجیمیزی نتجه قویلوباق؟ بیر خورجون گندر لر. بیر تاییندا قیزی دی بیر: دا، علاج ائلیله بیلسه، بو قیز بودا پول!

پادشاه چیخمیشیدی شیکار، گورر بیر ات، بیر خورجین قیزیل، بیر ده قیز. گوتورر پادشاه بونو آپارار. مین گویولدن بیر گویوله اولویه وورولار. حکیملر دی بیر: پئندی حوض سوت وئر دولور سونلار. بونو، بوبول، باسار لار بیر حوضا، بیر آز قالار، اورادان او بیری حوضا. آخر داکی حوضدا گورر بو بیر آز آپیلیر، دوزه لیر. نار خاتین دی بیر: پادشاه بونو آلار. بیر ایلدن سونرا بیر جوت او غلو اولار. او شاقلار بیر آز بوبوموشدو، گوندنه گندر دیلر پادشاها سلاما. ینه ده بیر گون نار خاتینین ننه سی گندر دئوین یانینا. دی بیر: نه سن گوزل نه من گوزل، ایلاه کی آقا دئوه گوزل!

دئوه دی بیر: نه سن گوزل نه من گوزل، ایلاه کی نار خاتین گوزل. دی بیر: واي، سن نارانی او لدور دون ده ال چکمدین؟ دی بیر: اولمیب، ایندی پادشاھین آروادی دی. بیر جوت ده او غلو وار. بو ننه بو یول دورار گلر آز گلر چوخ گلر. گلر بو پادشاھین ائوین تاپار. دی بیر کی من، نار خاتینین ننسی یم.

بیر گون قالار: قیز دی بیر پادشاھا: من ننه مدن قورخoram. ساخلامایین بورادا. پادشاه دی بیر: قیز ننه ن دی. دا! انه ییندن قورخورسان؟ گنجه، بوبول یاتمیشیدیلار. قیزین ننه سی دووارار، او شاقلارین ایکیسینین ده باشین کسر. پیچاغی دا گتیرر قویار نار خاتینین جیبینه. سحر اولار گورلر کی، بوبو او شاقلار پادشاھا سلاما گئتمندی. پادشاه آدام گوندرر کی او شاقلار گلمه بیب. گلرلر گورر لر او شاقلارین باشین

کسیلر دا، نارخاتین دا بیلمز کی پیچاقی قویوبلاجیبینه. بو يول نارخاتینین ننه سی دییر کی هامینین جیین آختارین، هر کیمین جییندن قانلی پیچاق چیخسا، بیلین او کسیدی.
هامینین جیین آختارار لار هنچکسدن چیخماز. بو يول دییر کی آخى نارخاتینین دا جیین آختارین.
دیيرلر: ننه ده بالاسینین باشین کسر؟
پادشاه دییر: آختارین.

آختارار لار بونون جییندن چیخار قانلی پیچاق. ننه لری نین جییندن. پادشاه دا او زونون ده گوزلرین چیخار دیرار. او شاقلا ریندا اولوسون وئر بونون قوچاغینا. شهریندن اخراج ائلر دییر: گوتور، گت بوردان.
بو گندر مچیده، پئر تاپاماز. مچیده آغلار- آغلار، بیخلار اورگی پیس او لار. بی خودا گورر بیر نفر گلر بونا دییر: نیه آغلىسان؟ دییر: دا، نیه آغلایجا يام؟ بوجور دا او شاغيمين باشين كسييلر پادشاه دا او زونون گوزلریمي چیخار دېب، گلېب قالميشام بورادا.
بوجودا گورن آدام الين چکر بونون گوزلرینه، او شاقلا ریندا اويان- بويانا قاچير لار. او زونون ده گوزلری دوزلېب باخار گورر اتگينده کي تورپاق دا اولوب جواهرات- قيزيل. دورار بو يول او شاقلا رین دا گوتورر گندر. چولده بير دام دوزلدر او تورار. جواهراتي دا خرجله دېكجه آز الميردى نه قدر ايدي الله او قدر فاليردى. نارخاتين او شاقلا رين قويار مكتبه او شاقلا رين بير آز بويوموشدو. درس او خور دولار. گتيرر چولده بير اشاقلا رين چولده. بوز دفعه پادشاهين كيندان آرتق، بير كريپچي قيزيلدان، بير كريپچي گوموشدن.
او شاقلا رين چيشار ميش چولده- زاد دا اوينار ميشلار. پادشاه بولوبوش، شيكارا- زادا گنندنه او شاقلا رى گوررميش، عمارتى ده گودرميش گونده، بو يول وزيريلن گچنده ديرميش: وزير بو عمارت گوررسن كيمين دى بوجور دوزلېب؟
پادشاه او شاقلا رى چوخ سئور ميش. گلېب- گچنده ديندير رميش ايکيسيندە. نارخاتين او بيردردى او شاقلا را کي پادشاه سيزى ديندير نده، سوواشين قيچلا رينا کي گل گندر بيزه.
بير گون پادشاه گچنده او شاقلا رال چكمزلر. پادشاه: دير: آخى سيزين او بيز هاردادى؟

ديرلر کي، بس او عمارت بيزيم دى.
او شاقلا رى چوخ ائلر پادشاه گنتم. گئرلر گندرلر. وزير دير: قبله عالم ساغ اولوسون گرك ايدي گنديدين او شاقلا رى مايوس اولدو. بو دفعه دئسلر گندر. يتنه ده بير دفعه پادشاه او رادان گچنده بو او شاقلا رال چكمز کي گل گندر بيزه!
وزير دير: قبله عالم ساغ اولوسون. اور كلرينى سيندير ماغا گلمز. گرك آياق اوسته باش ووراق.
گندرلر پادشاهيان وزير. پادشاه گورر کي قريپ بالام بورا ياخشى دى، عمارت دى، قريپ دستگاه دى. بير آز او تورار لار، دورار بونلار گنتسين. او شاقلا رين دا ننه سى او بير تميشىر. " قيزيل چاي فاشيغىن آپارىن، سالىن پادشاهين باشماغينين ايچينه ".
بونلار دورار لار گنتمگە. او شاقلا رى دير: آختاراجاييق!
هاميني آختارار لار پادشاهين باشماغين ايچيندە قاشيق چیخار.
نارخاتين دا دورموشدو پرده داليندان قولاق آسirدى.
وزير دير: او غلان پادشاه دا او غورلوق ائلر؟
اورادان نارخاتين دير: پس ننه ده بالاسينين باشين کسر.
وزير دير: بو نه جور سوردو؟

بو يول او شاقلا رين ننه سى چیخار پرده داليندان اشىگە دير: بس بونلار سنسن او غلانلارين دى من ده سنسن آروادىن نارخاتينام. آچار باشينين قضيه سين ناغيل ائلر پادشاها. پادشاه بونون ننه سين ده تاپار اولدورر، او دئوي ده اولدورر. »

فابيانق: "خدا آفرين" درگىسى تهران، اسفند ۱۳۷۷ و فروردىن، ارىيېھىت و خرداد ۱۳۸۸

دوكتور حسن-م. جعفرزاده